

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Demian Tudor

ABONAMENTUL:
Pentru particulari pe an 5000 lei.

HRISTOS ȘI LUMEA MODERNĂ

Creștinismul este o realitate universală și veșnică, menită pentru toți oamenii și pentru toate timpurile. Acțiunea sa se desfășoară în mod necondiționat și necurmat asupra omului, cu rostul de a-l transforma spiritualicește, spre a se putea ridica la culmile cele mai înalte ale desăvârșirii. Această lucrare se face prin Biserică, care este „Impărăția lui Dumnezeu pe pământ” și care continuă opera începută de Hristos al cărei cap este.

În cursul veacurilor omenirea a trecut prin prefaceri neconținute, dar nici o operă nu a fost atât de durabilă ca cea întemeiată de Hristos, fiindcă nimic nu se poate construi fără El, „...căci în El viețuim, întru El ne mișcăm și în El suntem”. (Fapt. ap. 17, 28). „Fără Mine nu puteți face nimic”! (Ioan 15, 5) este ecoul glasului Lui, care străbate timpurile de acum douămii de ani. Strădania Bisericii este dar ca oamenii să realizeze în lume voința lui Dumnezeu și să-i facă să-L cinstească din tot sufletul lor și prin toate faptele lor. Fără Hristos nu este propășire și orice zidire, care nu are la baza ei „duhul Lui”, nu are sorți de izbândă și nici durabilitate. Învățătura Sa este calea care arată adevărul și asigură adevărata viață aici, ca și pe tărâmul veșniciei. „Religia și morala — spunea Washington — sunt stâlpii principali, pe cari se razimă progresul și binele societății”. Lumea de azi se pare că vrea să neglijeze aceste adevăruri și caută să găsească fericirea pământească în afară de Hristos. Omul modern, rob de atâtea pasiuni și idealuri, suferă de-o neliniște adâncă, dar truda sa de-a ajunge la ținta aspirațiilor sale va fi un efort inutil, căci căderea sa în prăpastia disperării este asigurată dela primul său pas. În trufia sa el crede că trebuie să se lepede de toate tradițiile trecutului și să ignoreze învățăturile Bisericii, considerându-le perimate și nepotrivite cu progresul zilelor de astăzi. De aici noianul atâtor

întrebări cari îl frământă și nemulțumirile cari îi sdruncină ființa. Setea după adevăr nu-i va putea fi potolită dacă nu va căuta să cunoască ceea ce este vădit și nu se va îndrepta spre izvorul tuturor lucrurilor, care este Iisus Hristos. A rupe cu tradițiile trecutului este o greșală, iar a considera adevărurile Bisericii perimate este nu numai un păcat, ci și o dovadă a neputinței sale, a felului superficial prin care caută să străbată anumite înțelesuri ale vieții.

Aceste frământări ale lumii moderne sunt rezultatele prăbușirii morale în care se sbate astăzi și constituie o boală a veacului nostru. Pentru tămăduirea sufletească a acestei lumi și pentru lămurirea celor chinuți de neputința înțelegerii este chemată Biserica să activeze neîncetat.

Contra greșitelor concepții ale omului modern, Biserica nu luptă împotriva lumii, ci pentru propășirea acesteia, fiindcă la baza ei stă iubirea cea mare pentru omenire, așa cum a mărturisit însuși Hristos. Omul dornic să-și asigure fericirea pământească, va găsi în cuvintele Mântuitorului gânduri nesfârșite în a realiza acțiuni de prefaceri sociale. Toate ideile umanitare, cari circulă mai ales azi în lume, sunt pornite din tinda Bisericii. Hristos este cel dintâi care a arătat omenirii necesitatea aplicării principiilor de: egalitate, frățietate și libertate. „Nu este Iudeu sau Elin, barbar și schit, rob ori slobod” (Colos. 3, 11) declară sentențios sf. ap. Pavel. Creștinismul a adus cu sine prăbușirea sclavismului și tot creștinii au fost aceia cari au acționat pentru stăvillirea negotului cu sclavi. Însăși emanciparea socială a femeii este o consecință a glasului Bisericii, în baza aceluiași principii umanitare. Biserica nu se opune progresului — științific, material sau social, — ci condamnă doar ideile greșite și tendințele egoiste cari caută să subjuge pe om păcatului. În lupta sa contra imoralității pu-

blice și individuale, ea s'a dovedit o neînfrântă adversară, fiindcă moralitatea este condiția esențială pentru formarea caracterului omenesc. Hristos a spus: „*dați Cezarului cele ce sunt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu*” (Matei 22, 21), recunoscând astfel necesitatea stăpânirii lumesti pentru asigurarea condițiilor de viață pământească. Biserica propagă pacea, atât în sufletul omului, cât și în viața popoarelor, pentru ca sub oblăduirea ei omenirea să poată înainta liniștită și cu rod însutit pe drumul progresului cultural și al civilizației spre binele tuturor.

Prin urmare, Biserica lui Hristos este un sprijin nestăvilit pentru toate acțiunile omenesti, cari au la baza lor virtutea și promovează pe om sub toate raporturile. Omul modern trebuie să socotească la activul Bisericii, nu slăbiciunile umanității, pe cari ea dorește să le înlăture, ci tot ceea ce adevărații adepți ai lui Hristos au adus pentru propășirea omenirii. Numai cei cari luptă — prea egoist — pentru spiritul vremii, văd o lipsă de legătură între Biserică și aspirațiile omului modern.

Priveliștile acestei lumi, „care pune nădejdea progresului ei în realizări materiale și confort”, înlănțuie pe omul modern la tot pasul și îndemnurile pentru a trăi o viață în afară de Hristos îi sapă mereu conștiința. Dar Hristos ne previne cu multă grijă că „*Nu numai cu pâine trăiește omul*”. „Nevoile și bunurile exterioare nu ne aduc fericire, ba dimpotrivă, dacă sufletul nu le poate domina. Eroarea veacului nostru stă tocmai în această iluzie. Mirajul tehnic nu poate acoperi sinistra golire a sufletelor omenesti. Scânteile civilizației nu pot lumina în întunecul sălbatec din sufletul omului”. (Prof. H. Roventza: „*Omul lui Hristos*”).

Pentru înlăturarea acestei iluzii și pentru a face din fiecare un om al lui Hristos trebuie să ne străduim. Tendința spre desăvârșire este progresul cel adevărat care trebuie să se realizeze în lume. Numai ceea ce câștigăm în duh este trainic și creator de bucurii mari. Restul este numai o zadarnică trudă, ce se macină sub ochii noștri neputincioși. Existența noastră fericită depinde întâi de suflet, celelalte fiind doar bunuri trecătoare, cari prilejuiesc atâtea suferințe și încercări pentru suflete. Peste această svârcolire a lumii, care năzuește totuși să atingă pragul unei liniști desăvârșite, răsună îndemnul isbăvitor al sf. apostol Pavel: „*Urmați-mi mie, precum urmez și eu lui Hristos!*” (I Cor. 11, 1).

Pr. Mircea Munteanu

Pe marginea unei mărturisiri

Prin însăși ființa noastră, fiecare din noi face parte dintr-o confesiune sau alta, în sânul creștinismului sau în afară de el, în păgânism. De aceea, din convingere sau stimă tradițională față de confesiunea în care s'a născut și în sânul căreia este încadrat, fiecare caută să și-o apere, prezentându-o într-o lumină atât de clară și vie, încât pare că e singura îndreptățită să vieze, e singura infailibilă. În acelaș timp, încearcă să le materializeze pe toate celelalte, denegându-le orice valoare. Puțin e numărul acelora cari, indiferent de religia lor, privesc confesiunile sub unghiul ascuțit al criticii pozitive, arătându-le meritele și totodată și scăderile, punând astfel valoarea lor în adevărata lumină a realității. Din rândul acelor puțini face parte și W. A. Visser't Hooft, autorul cărții: „*Ortodoxia văzută de un protestant*”, în românește de Teodor Bodogae (Revista Teologică-Sibiu 1933). El face parte din frontul ecumenic pentru apropierea și colaborarea bisericilor creștine. Publică diferite broșuri în care luptă pentru unificarea bisericilor și ajungerea la un front unic de luptă al creștinismului împotriva puterilor răului. De aceea socot că, fiind condus de un ideal atât de mareț, mărturisirea lui este demnă de toată crezarea. El privește ortodoxia obiectiv și o așează în adevărata ei valoare ecumenică, peste lipsurile pămâtenes și patimile omenesti. Mai întâi determină precis natura ortodoxiei, despre care spune că e mai curând un catolicism substanțial decât unul formal, ceea ce rezultă din credința și atașamentul atât de adânc față de învățătura lui Hristos, și abia în rândul al doilea e un creștinism extensiv¹⁾. Pe lângă această credință, tradiția ortodoxiei este tradiția creștină a primelor veacuri. Ca dovadă sunt dogmele și liturghia care n'au suferit nici cea mai mică atingere de ordin evolutiv, temporar. Viața spirituală a Bisericii creștine ortodoxe s'a dezvoltat pe un plan superior istoriei, pe un plan de veșnicie. Deși istoria acestei biserici a fost atinsă de patimi și pasiuni omenesti, totuși aceste lipsuri n'au atins adevărata viață ortodoxă.

Celor cari și azi încă mai încearcă, cu argumente considerate puternice, să arate că Biserica ortodoxă e o formă statică, fără viață, lipsită de dinamismul celorlalte culte — „forma împietrită a primelor trei veacuri creștine”, — le răspunde că ar fi o greșală dacă am crede că ortodoxia e în mod necesar și exclusiv statică. Nu trebuie să uităm, că elementele ei statice au fost accentuate foarte mult de împrejurările între cari a fost și

¹⁾ W. A. Visser't Hooft: *Ortodoxia văzută de un protestant trad. Teodor Bodogae-Sibiu 1933, pag. 11.*

lită să trăiască. Marile ei posibilități dinamice, în decursul veacurilor, au fost puternic stăvilite de cesaro-papismul bizantin, de stăpânirea turcească și de autocratismul rusesc. „A fost o vreme când creștinătatea răsăriteană a fost animată de o adevărată forță spirituală creatoare: în timpul primei perioade bizantine¹⁾. Mult adevăr exprimă acest mărturisitor aci. Dacă totuși Biserica ortodoxă pare a fi rămas o formă înapoiată aceasta este și un bine, deoarece tezaurul ei n'a fost supus astfel evoluției temporare stricătoare de valori. Totuși această stagnare nu poate fi considerată ca o anahilare a forțelor sale vitale, căci potențele ei spirituale inepuizabile au fost în stare latentă și ele oricând pot să devină active. Valoarea ortodoxiei provine chiar din faptul că s'a ținut departe de influențele lumii profane și a păstrat întreagă și neatinsă valoarea dogmatică și bogăția morală a creștinismului primordial.

Mulți, cari nu cunosc profunzimea tainei ortodoxe și n'au fost pătrunși niciodată de o adevărată trăire religioasă, cred că ortodoxia este un formalism grandios și strălucitor, însă lipsit de o semnificație religioasă. Ei nu știu că viața mistică constă într'o interiorizare desăvârșită și cunoscând astfel nimicnicia ta în fața Divinității, să te prosterni și să te pierzi în fața Ei, aducându-i ca prinos întreaga ta ființă trupească și sufletească. Unii dintre ei chiar afirmă că întreaga liturghie și împărtășire ortodoxă este numai o formalitate somptuoasă estetică lipsită de un fond religios, deci fără conținut divin. Realitatea însă confirmă invers această afirmație, deoarece pentru creștinul sincer ortodox „cultul este o adevărată dramă spirituală, la care ia parte cu toată ființa sa” și care culminează în prefacerea Sfințelor daruri în trupul și sângele Domnului și în împărtășirea creștinului cu ele, când acesta se unește cu Dumnezeu. Până atunci celelalte forme îl pregătesc deplin pentru a se desbrăca de griji și patimi omenești și a îmbrăca haina albă a inocenței creștine, lipsită de orice gând potrivnic lui Dumnezeu. Formele și semnele culturale nu sunt lipsite de o semnificație religioasă, ci toate au o putere de predispunere a sufletului creștin spre rugăciune. Astfel tămădieria creiază un misticism plin de sfințenie și te înalță cu gândul în sferele nepătrunzibile de mintea omenească, iar cântarea „fără de oprire și fără de sfârșit” a corului, compusă din imne, „umple pe încetul sufletul de o armonie supranaturală”. Închinarea la icoane, care poate pentru un protestant este o reînțoarcere la idolii păgânești, pentru ortodox are „o adâncă semnificație spirituală”. Pentru creștinul oriental, icoana e „un canal al harului dumnezeesc” (Sf. Ioan Damaschin), e „locul prezenței pline de har a acelora pe cari îi reprezintă” (Bulgakoff). Ea este „prototipul” celui pe care îl reprezintă, deci înfățișează o realitate divină și nu una pământească.

Pr. Alexandru Budai.

(va urma)

Setea după cele religioase

Poporul nostru s'a dovedit și de astă dată un popor profund religios. Setea după cele religioase s'a dovedit nestăvilită, căci cu ocazia misiunii religioase întreprinsă de Păr. misionar Dr. Toma Gherasimescu, cu aprobarea și binecuvântarea Prea Sfințitului Episcop Andrei, prin toate parohiile din Eparhie, pretutindeni a fost întâmpinat de popor cu multă bucurie, luând parte la proiecțiunile religioase în număr nebănuit de mare și ascultând cu multă atențiune frumoasele și întremătoarele sfaturi și învățături evanghelice.

Dar setea religioasă a poporului s'a văzut mai ales la cumpărarea cărților de rugăciuni și a celorlalte cărți de zidire sufletească, asupra cărora nu se puteau împărți. Mulți dintre credincioși au rămas cu sufletul întristat, că nu li-s'a ajuns și lor câte o cărțică de rugăciune.

De remarcat este că la aceste misiuni religioase au luat parte nu numai credincioșii de religie ortodoxă, ci și de alte confesiuni, precum și sectarii. Se vede că războiul acesta necruțător, a supraîncordat spiritele omenești. Ele au trăit intens și profund realități grave și decisive. Era în joc soarta lumii și prin urmare soarta vieții flecărui.

Suferința care s'a abătut peste toți oamenii deopotrivă, nefăcând deosebire de credință și religie, le-a impus tuturor o categorică atitudine morală și sufletească. Războiul acesta i-a convins pe toți că soarta lor nu se găsește în mâna oamenilor, ci în mâna lui Dumnezeu, de aceea i-a făcut pe toți să uite pentru un moment toate deosebirile de credință și să se adune toți sub aceeași cupolă, privind și ascultând același învățătură.

Lumea de azi a văzut că tot ce este omenească, este trecător și de scurtă durată. De aceea ea caută acum ceva sigur și durabil. A văzut că adevărul religios este nedesmințit și același ieri și azi și mâine și până la sfârșitul veacurilor. A văzut că drumul trasat de Hristos acum douăzeci de veacuri este cel bun și adevărat.

Suferința este școala prin care Dumnezeu deschide ochii oamenilor să vadă adevărul creștin, care s'o mântuiască. Ea ne învață și ne arată, că problema religioasă, este o problemă de viață, sau cum spune atât de frumos un gânditor român, că: „Creștinismul nu e nici filosofie, nici știință, nici teologie. Creștinismul e suprema regulă de viață prin care putem să biruim mizeria universală și mizeria morții”.

Creștinismul este „esența vieții în iubire — căci — Dumnezeu a creat lumea din iubire, o salvează prin iubire, iar omul trăiește prin iubire”. Iubirea e mediul care unește pe oameni cu Dumnezeu și între ei.

El îi dă suportul necesar ca să se orienteze în această viață, și-i arată totodată misiunea ce o are

¹⁾ Ibidem pag. 13.

de îndeplinit. Iată pentru ce, el formează cea dintâi patră de temelie pe care se poate înălța zidirea unei societăți durabile, precum și baza pe care se reazimă flința și viitorul omenirii.

Omenirea a înțeles acest lucru, deaceia ea s'a trezit acum la o nouă conștiință; la conștiința religioasă, care trebuie puternic alimentată cu un bogat fond de învățătură și pilduire religioasă, care ea singură e în stare să trezească hotărâri mari în domeniul vieții morale și să determine curente vii și creațoare pe tărâmul vieții sociale

Acesta e rostul binecuvântat al misiunilor religioase și față de care poporul s'a arătat că este setos.

Ar trebui să se pună toată stăruința, ca la fiecare centru protopopesc să existe măcar câte un aparat din acesta, căci după cum filmele laice s'au dovedit a avea o influență covârșitoare asupra sufletului omenesc și îndeosebi asupra tineretului, în rău, așa filmele religioase vor avea aceeași influență în bine.

Prin cuvântări bine întocmite și însoțite de proiecțiuni religioase se va putea turna în sufletul credincioșilor și mai ales a indiferenților ce nu i-au parte la sf. biserică, principiile sănătoase și întremătoare ale Evangheliei lui Hristos.

Iar când aceste principii vor domina gândurile și faptele tuturor, atunci viața omenească va evolua în mod sigur spre bine și progres.

rr. Marin Sfetcu

Despre ce să predicăm?

Duminecă în 24 Martie 1946 să vorbim despre: RAȚIUNE, CREDINȚĂ ȘI REVELAȚIE.

Am cercetat până acum, în lumina rațiunii și a religiei creștine, învățăturile despre religie, Dumnezeu, lume, om și suflet. Toate acestea au la temelie o învățătură de cea mai mare însemnătate pentru religia creștină: revelația divină.

Prin revelație (dela revelare — re=prefix și velum=văl—a ridica vălul) înțelegem *desvăluirea* adevărilor necunoscute și a învățăturilor fundamentale cuprinse în religie, pe care Dumnezeu a făcut-o bărbaiților aleși de El. În revelația divină avem descoperite adevărurile mari, învățăturile despre Dumnezeu, despre lume, despre viață, despre om și despre suflet, mântuire și nemurire, la care omul n'a putut ajunge cu ajutorul facultăților și a mijloacelor sale de cunoaștere. Revelația cuprinde și ne desvăluie cele mai adânci și mai prețioase adevăruri religioase și probe divine despre ființa și originea religiei, despre existența, spiritualitatea, perfecțiunea, infinitatea, trinitatea, iubirea și eternitatea bunului Dumnezeu; despre creațiunea lumii, a vieții, a omului cu suflet rațional, spiritual, liber și nemuritor. Din revelație știm că Dumnezeu e Spirit tripostatic:

Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt; că religia e comuniunea de iubire sacră cu Dumnezeu, că lumea este creația voinței atotputernice și a cuvântului sau Logosului atotînțelept a lui Dumnezeu; că omul e capodopera și coroana creațiunii și că sufletul e suflare de esență divină, liberă și nemuritoare, — adică tot adevăruri tainice, profunde și eterne, pe care omul cu facultățile sale de cunoaștere în veci nu le-ar fi putut pătrunde și cunoaște.*

Astfel, deodată cu problema revelației se pune problema cunoașterii (nobtica), problema puterilor și a mijloacelor prin care ajungem la cunoașterea adevărilor eterne. Primele mijloace de cunoaștere sunt *simțurile*. Vederea, auzul, pipăitul, gustul și mirosul, sunt cele mai elementare mijloace prin care luăm contact cu realitatea obiectivă. Cum însă, cunoștințele pe care le dobândim prin simțuri sunt destul de puține și dintre acestea multe înșelătoare, există o autoritate mai mare, o putere necontestată de nimeni, prin care reușim să cunoaștem adevăruri mai multe și mai sigure: *rațiunea*. Dar nici prin rațiune nu putem ajunge în posesia adevărului absolut. Cu privire la originea și destinul lumii, a vieții și a omului, rațiunea nu ne poate informa decât prin teorii și ipoteze cu totul relative și nesatisfăcătoare. Omul caută, însetat și neliniștit, cunoștințe sigure și complete, se sbuciumă să desvăluie adevărul suprem, absolut și etern, pe care îl presimte fără să-l stăpânească. Rațiunea este o forță, dar, — vai — și ea are o putere de cunoaștere limitată, foarte limitată în raport cu enigmatul existenței și cu misterele care ne învăluie și ne comleşesc din toate părțile.

Există o putere care depășește puterile rațiunii și pătrunde până în transcendent, o antenă prin care primim din lumea divină adevărurile absolute și eternă, *credința*. Credința e vederea sufletului, „certitudinea că Dumnezeu există“, „adeziunea voluntară și fermă a spiritului la adevărurile revelate de Dumnezeu“, organul prin care primim ca adevărate revelațiile făcute de Dumnezeu oamenilor aleși: patriarhilor, profeților și cu deosebire prin Iisus Hristos apostolilor. Credința întărește rațiunea, rațiunea caută și apără credința. Rațiunea știe, credința se încrede în cuvântul Celui ce mărturisește. Rațiunea luminează mintea, credința încălzește și întărește su-

* Se face deosebire între revelația naturală (care se face prin opera creațiunii și se cunoaște prin studiul naturii) și revelația supranaturală (făcută de Dumnezeu direct și liber, sub o formă pozitivă, revelația de care ne ocupăm în studiul nostru). Avem și alte împărțiri și numiri de: revelație obiectivă (cuprinsul învățăturilor descoperite) și subiectivă (învățarea omenirii, însușirea individuală a descoperirii); revelație nemijlocită sau imediată (făcută direct, prin oameni aleși) și mijlocită sau mediată (făcută prin cauze secundare sau instrumentale: prin rugul aprins, în vis, în viziuni, simboale, cuvinte etc.); revelație formală (ușoară de înțeles) și materială (cu neputință de înțeles fără revelație); revelație externă (prin simțuri: anghelofanii, teofanii, glas din cer, minuni) și internă (prin înrăurire asupra sufletului, prin inspirație).

fletul întreg. Rațiunea cercetează, credința aderă cu toată ființa la adevărurile revelate de Dumnezeu. Rațiunea studiază natura, credința pătrunde în transcendent, unde recunoaște și explorează supranaturalul. Prin rațiune explicăm numai parțial și fragmentar lumea și viața; prin credință și revelație le explicăm unitar și integral. Cele trei funcțiuni ale vieții sufletești: rațiunea, simțirea și voința nu explică mulțumitor actele și operile vieții spirituale. Ele se întregesc cu al patrulea element, cu credința, care are o sferă și o putere de cunoaștere nelimitată. Forța aceasta spirituală, credința, dinamizează viața psiho-fizică, influențează hotărâtor celelalte puteri sufletești, le mărește tonalitatea și produce astfel posibilități nebănuite de cunoaștere, creare, creștere și perfecționare. * Credința e forța care biruiește lumea (I In 5, 4) și pătrunde în infinit, ceea ce rațiunea nu poate face. Cine crede, vede Spiritul, pe care rațiunea nu-l vede și nu-l înțelege, fără ajutorul credinței. Rațiunea ne conduce numai până la hotarul credinței. Cogito ut credam (E. Sperantia). Credo ut intelligam (Augustin). Nu ne putem imagina viața religioasă fără de credință și credința fără de ascultare și supunere, fără de voința de-a împlini comandamentele religiei. De aceea toți oamenii religioși cred și se încred în Dumnezeu.

Dacă cercetăm originea credinței, în sens orizontal, istoric, din om în om — căci credința tare, vie și sigură se propagă din om în om — ajungem la protopărinți, patriarhi și profeți, prin care Dumnezeu a coborât în lume revelația. Dacă o căutăm vertical, ajungem tot la Dumnezeu, dar prin Iisus Hristos, care ne-a lăsat ultima și cea mai deplină revelație, pe care ne-a transmis-o prin apostoli și urmașii lor (D. Stăniloae). Oricum am căuta-o, ea este o putere divină, care ne renaște: deschide în noi ochii sufletului ca să vedem pe Dumnezeu, ne ajută să trăim în Dumnezeu și cu Dumnezeu, ne convinge să ne încredem în Dumnezeu și să ne supunem voinței lui. Credința face să domnească spiritul în materie și lumina în spirit. Credința ne descopere lumea supranaturală, fără afirmarea și recunoașterea căreia nu se poate susține nicio valoare. Fapta inspirată din credință

* Al. Carrel: „Certitudinea (intelenței) e foarte diferită de aceea a credinței. Aceasta din urmă e mai adâncă. Nu poate fi clătinată prin argumente. Se apropie oarecum de certitudinea clar văzătorilor. Și, lucru curios, nu e streină de construirea științei. E lucru sigur că marile descoperiri științifice nu sunt numai opera intelenței. Savanții de geniu, pe lângă puterea de a observa și de a înțelege, au și alte calități, intuiția, imaginația creatoare. Prin intuiție, ei înțeleg ceea ce rămâne ascuns celorlalți oameni, percep relațiile dintre fenomene în aparență izolate, ghicesc existența tezaurului necunoscut. Mării oameni sunt toți înzestrați cu intuiție. Ei știu fără raționament, fără analiză, ceea ce trebuie să știe. Un adevărat șef nu are nevoie nici de teste psihologice, nici de fișe de informație, pentru a-și alege supușii. Un bun judecător știe să dea o hotărâre dreaptă fără a se pierde în detaliile argumentelor legale... Un mare savant simte în chip firesc în care direcție se poate face o descoperire. Fenomenul acesta purta altădată numele de inspirație”.

naște omul nou, pe Dumnezeu în om. Puterea credinței desrobește omul în care se oglindește chipul și se evidențiază asemănarea cu Dumnezeu, revarsă în sufletul nostru — prin revelație — lumină din lumina lui Dumnezeu și astfel ne lărgește până la infinit orizontul cunoașterii.

În revelație avem descoperite mistere cu nepuțință de pătruns și aflat numai cu rațiunea. A le respinge înseamnă a închide ochii în fața adevărului. Știința omului e foarte redusă față de imperiul nesfârșit al neștiinței. Socrate zicea: atâta știu, că nu știu nimic. Newton pe patul de moarte spune că viața întreagă a aflat abia câteva scoici, în vreme ce oceanul adevărului a rămas necercetat și nepătruns. Pretențiile științiste, de-a înlătura misterul și de-a explica totul, au căzut... Știința însăși e plină de mistere și enigme: Cu nimic nu sunt acestea mai îndreptățite și mai acceptabile decât cele ale revelației și ale religiei. Știința, fără de luminile revelației, este ca și ceasornicul de buzunar față de rotația și revoluția sistemului planetar, mică de tot. Plato aseamănă omul cu un prizonier întemnițat, care află despre lucrurile de afară numai ceea ce-i vine prin lumina soarelui, care-i străbate prin ferăstruia închisorii. Fericitul Augustin întâlnește pe malul mării un copil care se grăbește să toarne cu o scoică apa mării într-o gropiță săpată în nisip. La zâmbetul marelui convertit, copilul spune: Mare-i marea, dar nu infinit de mare; gropița e mică dar nu infinit de mică. „Tu voești să cuprinzi cu mintea ta infinit de mică ființa divină care-i infinit de mare”. — Misterele există și Dumnezeu le revelează atât cât află de bine atotînțelepciunea sa. Ele sunt supranaturale și suprarationale, dar nu contra rațiunii. Dacă nu se pot explica, ele nu se pot nega, numai pentru că nu încap în mintea noastră limitată. Ele se primesc prin credință, precum am mai spus. Trăim în credință cum trăim în societate. Trei părți din știința învățaților este știință (Leibnitz). Convins de rolul credinței, față de rațiune, Kant spune: „A trebuit să înlătur știința, pentru a dobândi loc pentru credință”.

Revelația, prin urmare, este necesară. Ea are rolul unui stâlp de foc, al unui soare luminos care ne conduce pe cărările vieții și prin misterele lumii enigmatice în care trăim. În afară de ea, totul e haos și întunec. Prin luminile ei, zările se luminează și întunecul dispore. Știința și filosofia pot cel mult să confirme adevărurile descoperite prin revelație, nu să le infirme; pot să adere sau nu la înțelepciunea lui Dumnezeu, dar nu o pot nega, cu atât mai mult, cu cât omenirea nu a putut descoperi și cunoaște pe Dumnezeu nici prin știință, nici prin filosofie (I. Cor. 1, 19-21; 2, 4-16); ci numai prin credință și revelație.

Din toată expunerea de până aci se vede limpede că revelația divină este și posibilă, și necesară și utilă. Posibilă, fiindcă e confirmată ca atare atât

de către Dumnezeu, cât și de către om, precum și de către alți factori suficient de convingători, cum sunt: istoria religiilor, în special al celei creștine, natura inspirației și cuprinsul adevărilor religioase care nu pot avea altă origine decât divină (ca: doctrina despre Dumnezeu, creație, păcat, pronie, mântuire, etc.). Necesară, deoarece e reclamată de însași existența și definiția religiei, precum și de istoria păgânismului, de religiile antice, de filosofia și știința, mai bine zis neștiința omului, care — înainte de creștinism — ajunseseră la atâtea erori și la atâtea decadență, încât deserveau în loc să servească omenirea. Utilă, fiindcă prin revelație ni se descopere — atâtea cât e necesar — misterul Dumnezeirii și a vieții, enigmele destinului omenesc, mântuirea și nemurirea, care fără ajutorul revelației divine ar fi rămas în veci ascunse și necunoscute. Animalele, care nu au religie, nu au lipsă de revelație. Pe umerii lor nu apasă răspunderi și prin credința pe care o au în adevărarile religioase, care tocmai pentru că apasă pe umerii lor și reclamă răspunderi grave, trebuie să aibe garanța obiectivității și autorității divine.

De aci nevoia de a lua contact cu Spiritul Suvăren, cu Dumnezeu, pentru a-l cunoaște și iubi după cuviință. Un Dumnezeu incapabil de a se descoperi oamenilor, nu ar fi Dumnezeu. Prin revelație se ridică vălul de peste atâtea mistere, desigur nu în condițiile pe care le pune omul, ci în condițiile pe care le-a aflat de bune înțelepciunea lui Dumnezeu care nu trebuie ispitit, ci rugat ca să ne dăruiască „*duhul înțelepciunii și al descoperirii, spre cunoașterea lui și să ne lumineze ochii inimii, ca să știm care este nădejdea la care ne-a chemat, care este bogăția slavei moștenirii lui, păstrată sfinților, și cât de covârșitoare este mărimea puterii lui față de noi, cei care credem, după lucrarea puterii țării lui, pe care a arătat-o în Hristos*“... (Efes. 1, 17-20).

Cărți

Prof. Dr. D. I. Belu: DESPRE IUBIRE. Timișoara 1946.

Spre deosebire de toate lucrurile și ființele, omul este o *persoană* purtătoare de valori, o ființă care cunoaște, simte, voește, lucrează și progresa; năzuește și se orientează spre cer și spre comunitate; îmbrățișează realități care îl depășesc: natura, familia, națiunea, umanitatea și pe Dumnezeu.

Dintre toate valorile pe care le poate reprezenta omul, cea mai adâncă și cea mai divină este *iubirea*. Prin iubire ieșim din însingurare și ne solidarizăm și înfrățim „cu lucrurile, cu planetele, cu viețuitoarele, cu semenii, cu comunitățile și cu Dumnezeu“ (p. 15). Iubirea este „adevărata

comunitate“, calitatea specifică a omului, „cel mai puternic, mai adânc și mai plinar simțământ omenesc“ (p. 16).

În iubire trăim sentimentul veșniciei, starea de bucurie transfiguratoare și de fericire paradisiacă. Prin iubire desvăluim și cunoaștem esențele valorilor. Prin iubire voința omului e îndreptată spre semenii, spre comunitate, spre lumea ființelor și a lucrurilor în care se ascunde o oarecare valoare.

Iubirea descopere adevăratele valori și adevăratele raporturi dintre oameni. Ea are un caracter personalist; se comunică „dela persoană la persoană“, „deține acea minunată iarbă a fiarelor cu care poate deschide cetățuia în care se află toată zestrea de taină a unei persoane“ (p. 27); ea înlătura distanțele dintre oameni, pătrunde până în adâncul inimii și astfel mijlocește cea mai intimă cunoaștere și solidarizare a sufletelor.

Iubirea este o dualitate care implică unitatea. Dualitatea arată că persoanele nu sunt identice și deci nu se pot amesteca. Fără dualitatea *eu și tu*, iubirea și comuniunea sunt cu neputință. Iubirea face cu putință comuniunea dintre oameni și comuniunea cu Dumnezeu, *religia*.

Iubirea e dualitate, reciprocitate și forță creatoare. Iubirea e o forță dinamică: trezește puteri nebănuite și descopere „valori în tensiune către înfăptuire“, pune în mișcare și în lucrure „cele mai curate, mai adânci, mai personale, și deci, mai creatoare puteri ale omului. Actul iubirii este singurul care actualizează în toată măreția ei dimensiunea specifică omului: dimensiunea demiurgică“. În contrast cu iubirea, „ura e prin excelență forță distructivă“: iubirea apropie oamenii, ura îi distanțează; iubirea crează valorile, ura le distruge; iubirea solidarizează sufletele și le înfrățeste, ura le desbină și le învrăjmășește; iubirea procrează, ura ucide; „iubirea aruncă punți de aur peste prăpăștiile dintre oameni, ura crează prăpăștiile, iar pe cele existente le adâncește și mai mult“ (p. 36).

Pe lângă iubirea dintre sexe, prin care „omul se află în situația de creator de viață în colaborare cu Dumnezeu“ (p. 40), mai întâlnim în vechime două forme de iubire: erosul și philia. Erosul, după Plato, este nostalgia fericirii pierdute, mijlocul de înălțare a omului către Dumnezeu, iubirea orientată spre lumea valorilor ideale, spre bine, adevăr și frumos. Philia, după Aristotel, este prietenia, afecțiunea binevoitoare orientată către oameni.

În creștinism, Dumnezeu este iubire, binele este iubire, idealul suprem este *iubire*, „maximum de iubire: către Dumnezeu, către semenii și către celelalte categorii creaționale“ (p. 58). Agape este

iubirea îndurătoare, dăruitoare, desinteresată și desăvârșită; e iubirea lui Dumnezeu față de om și a omului față de Dumnezeu. Agape, iubirea creștină este iertătoare, mântuitoare, jertfelnică, milostivă, dumnezeiască, înomenită în Iisus Hristos. Mântuitorul ne descopere pe Dumnezeu iubirii și iubirea lui Dumnezeu. El își revarsă iubirea spre toți oamenii, și cu deosebire spre cei părăsiți și amărâți, spre fiii cei rătașiți, spre oile cele pierdute. El a trăit între oameni, ca cel ce se smereste și slujește din iubire, până la cruce, fără să renunțe la niciun suflet.

Iubirea creștină, „cea mai înaltă treaptă de desvârșire morală“, are un caracter „bilateral“, „dela eu la tu și dela tu la eu“, altfel nu e întreagă. Ea se manifestă față de Dumnezeu și față de semenii, ca o „comuniune între o persoană și altă persoană, nu între o persoană și o idee“ (p. 85); ea restabilește comuniunea originară între om și Dumnezeu, care implică desinteresata slujire a semenilor, a tuturor oamenilor, din trecut, din prezent și din viitor; ea indică atitudinea justă față de natură; ea întregeste dreptatea și sporește credința.

Iubirea creștină, prin izvorul, forța și mulțimea binefacerilor ei, este de o „permanentă actualitate“ (p. 150). Numai în vraja ei se rezolvă problema omului și se salvează sufletul lui.

Astăzi iubirea își caută apostolii care să opună egoismului, cu îndrăzneală și cu prețel vieții lor, legea și porunca dragostei evanghelice.

— „Câtă iubire desinteresată va ști să aprindă și să iradieze din vatra inimii sale, — omul creștin — atâta Hristos, atâta Dumnezeu își va face simțită prezența și lucrarea în lume“ (p. 158).

Cu aceste cuvinte își încheie lucrarea „Despre iubire“ părintele profesor D. I. Belu dela Academia Teologică Oradea-Tișoara. Am citit-o cu mare plăcere, cu mult interes și cu deosebit folos sufletesc. Am încercat să-i schițăm cuprinsul numai ca să putem trezi și în alții ispita de a o ceti.

Inzestrat cu un deosebit spirit critic, foarte subtil și precis, întemeiat pe o aleasă literatură străină, părintele Belu a dat publicității o operă de reală valoare, un adevărat îndreptar — cel mai important — pentru veacul în care trăim.

II. V. F.

Informațiuni

■ DUMINECA ORTODOXIEI (10 Martie a. c.) a fost sărbătorită la Arad într'un cadru deosebit de solemn. La biserica catedrală sf. Liturghie a fost oficiată de I. P. C. Sa Pă-

rintele Arhimandrit Dr. Iustin I. Suciu, înconjurat de un sobor de protopopi, preoți și diaconi. În decursul sf. Liturghii P. S. Sa Părintele Episcop Andrei a hirotesit pe P. C. Părinte protopop Florea Codreanu al Aradului întru Iconostavrofor, iar pe C. Părinte profesor Petru Bancea, dela Academia Teologică, întru protopop onorific. La priceasnă a predicat despre însemnătatea zilei Părintele protopop Petru Bancea.

În după amiaza zilei, Societatea ortodoxă națională a femeilor române, filiala Arad, a aranjat un festival religios cu concursul elevilor dela școalele secundare din loc. Festivalul a început cu irmosul „Cuvine-se cu adevărat“.. cântat unison de întreaga asistență, după care ansamblul coral al liceelor teoretice din loc, condus de Dl. profesor V. Mocanu, a executat într'o formă impecabilă corurile: „Iisus prunc“ de Tschaikowsky și Irmosul Bunevestiri de Gh. Dima.

A urmat apoi conferința Prea Sfințitului Părinte Episcop Andrei despre „Tehnică și Spirit“:

Tehnică — a spus P. S. Sa — este o fică a spiritului, un atribut, un mijloc de manifestare al lui. Prin ea omul a încercat și încearcă mereu să-și restabilească, măcar parțial, pontificatul asupra naturii înconjurătoare, pierdut prin păcatul original. Din timpul Renașterii însă tehnica a început să se despartă de spirit, l-a subestimat și în cele din urmă l-a ignorat complet. Consecințele acestei îngâmfare luciferiene au fost că tehnica lipsită de spirit a ajuns să se întoarcă, în vremurile de azi, împotriva omului, distrugându-l și desfigurând și natura pe care el voia s'o stăpâniască prin invențiile sale. Acest adevăr nefindos, P. S. Părinte Episcop îl înfățișează pe citate concludente luate din O. Spengler și Dr. Alexis Carrel, precum și pe experiențele vieții internaționale din ultimul timp.

Pentru a scăpa din acest impas este nevoie ca spiritul să fie repus în rosturile sale de îndrumător al întregii vieți omenești, iar tehnica trebuie supusă controlului permanent din partea spiritului.

Părintele Episcop și-a încheiat sugestivă conferință arătând că Biserica creștină nu este împotriva tehnicii. Dimpotrivă ea o însoțește cu binecuvântările sale atunci când creațiile ei sunt folositoare vieții omenești. Aceasta se poate atinge însă numai în cazul când tehnica este stăpânită și controlată de spirit.

După conferința P. S. Părinte Episcop a urmat armonioasele coruri: „Tatăl nostru“ și „Lăudați“ de C. Forumbescu, „Al Domnului este pământul“ de Dr. V. Petrașcu, executate de corul studenților dela Academia Teologică de sub conducerea Păr. protopop Petru Bancea. Eleva Magdalena Pantoș și studentul teolog Mircea Bornemisa au recitat apoi poeziile „Spre Emaus“ și „Venii la Iisus“, după care festivalul a luat sfârșit.

Tot pentru comemorarea Duminecii Ortodoxiei, Consiliul eparhial a trimis următorii delegați în parohiile cari au solicitat aceasta: Păr. consilier ref. Traian Cibian la Șiria, Păr. cons.

Caius Turicu la Ghioroc, Păr. prot. Dr. Petru Dehelean la Radna, Păr. Dr. Roman Popa la Gurahonț, Păr. Zenobie Brădean la Târnova și Păr. Cornel Mureșan la Pâncota. Toți delegații au rostit cuvântări sau conferințe despre însemnătatea zilei.

■ **IN CADRUL CONFERINTELOR RELIGIOASE** organizate de parohia Arad, în sala mare a Primăriei Municipiului a vorbit în ziua de 9 Martie a. c. P. C. Părinte Protopop Viorel Mișuțiu despre: Biserica ortodoxă din U.R.S.S. Conferențiarul a arătat care este situația acestei biserici și aportul pe care slujitorii săi l-au adus în acest război pentru biruința vremurilor noi.

Nr. 446-1946.

Concurs

Se publică concurs cu termen de 15 zile, pentru ocuparea postului de cântăreț bisericesc din parohia *Tauf*, protopopiatul Ineu.

VENITE:

1. Salarul dela Stat pe care parohia nu-l garantează.
2. 8 jugh. pământ arabil primit prin reforma agrară.
3. Stolele legale.

INDATORIRI:

1. A deservi ambele strane printr'un cantor ajutor, dintr'al său.
2. Conlucrarea cu preoții la toate serviciile din ambele parohii.
3. Instruirea școlarilor în cântări liturgice.
4. Inițierea și conducerea unui cor de adulți. Cântărețul ales va achita impozitele legale după întreg beneficiul său.

Concurenții, absolvenți ai școlii de cântărețe bisericești, întrunind condițiile impuse prin lege, vor adresa cererile de concurs Ven. Cons. Eparhial, iar ei se vor prezenta în parohie spre a dovedi aptitudinile lor profesionale.

Arad, din șed. Cons. Eparhial dela 14 Martie 1946.

† ANDREI,

Episcop

Ic. Stavr. Caiu Turicu.
cons. ref. eparhial.

1-2

Nr. 1214.

Comunicate

Spitalele din Arad au ajuns în situație grea. Dăm aci mai jos, în copie, Apelul Sindicatului sanitar pentru colecta ce se va întreprinde în județ în folosul acestor spitale.

P. C. Păr. protopopi și preoți sunt invitați a da tot sprijinul organelor însărcinate cu strângerea alimentelor, indemnând credincioșii a da din ceea ce au.

Copie. „Instituțiile spitalicești din Arad au fost greu atinse în buna lor funcționare și așezămintele sanitare ale Aradului, cari au fost odinioară fala orașului nostru, azi se sbat în cea mai neagră mizerie.

Impresia jalnică pe care o prezintă azi spitalele Aradului este un spectacol care trebuie înălțurat cât mai neîntârziat.

Fără lemne, cu fața palidă, slăbiți, bolnavii își duc calvarul suferințelor — trebuie deci găsite urgente modalități de remediere a acestei situațiuni insuportabile.

Statul în fața greutăților prin care trece nu este în măsură de a ameliora această situație precară a spitalelor.

În fața unei asemenea situațiuni și pentru remedierea ei cât mai grabnică prin propriile noastre mijloace, ușurând astfel una din grijile Statului, Sindicatul Sanitar apelează în aceeași măsură la ajutorul celui cu dare de mână sau la obolul modest al săracului pentru a scoate la liman instituțiile sanitare ale orașului nostru.

Nu poate sta indiferent nici o inimă de credincios față de mizeria celor suferinzi dela spitalele noastre. Apelăm deci la sentimentul Dvs. de dragoste și ajutorare a aproapelui și Vă rugăm a face un apel călduros prin predici la dreptcredincioșii bisericii Dvs. ca să contribuie cu obolul lor bănesc primind cu tot dragul pe cei ce colectează pentru refacerea și ajutorarea spitalelor Aradului căci nimic nu poate fi mai înălțător decât de a-ți ajuta semenul în suferință.

În ceea ce privește parohiile comunale dependente, rugăm a le transmite în scris acest apel ca credincioșii din comunele respective să doneze după posibilitatea fiecăruia alimente cari se colectează de către preturile și medicii membri ai acestui Sindicat în acest scop.

Fiind convinși că ne Veți acorda sprijinul solicitat în această nobilă misiune, Vă mulțumim în numele suferinzilor adânc recunoscători pentru alinarea suferințelor lor“.

Președinte, *Indescifrabil.*

Secretar, *Indescifrabil.*

Consiliul Eparhial.

Nr. 748-1946.

Având în vedere, că valoarea reală a edificiilor bisericești întrece cu mult valoarea la cari au fost acele asigurate în a. 1942, recomandăm organelor parohiale să majoreze sumele de asigurare, cu cel puțin de 10 ori. Hotărârile referitoare ale consiliilor parohiale vor fi trimise aici pentru ulterioară afacere.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 21 Februarie 1946.

Consiliul Eparhial